Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI					
	[illegible]	Người đem đến nhà	Gởi ở [illegible]	Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ, Đại-Pháp và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm. .	5$90	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.60
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 954

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m068 de large.

4e page
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$60 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Văn-đề vệ-sinh ở thành-phố

(Tiếp theo)

Điều thứ hai quan-trọng hơn nữa là việc trừ bụi. Trong sách nào các nhà chuyên môn vệ sinh cũng dạy phải trừ bụi, ngày nào ở học đường các ông giáo-sư cũng giảng cho học sinh rằng bụi bám trong không khí là rất độc, là nguy-hiểm vô cùng răn bảo con trẻ không nên lau khô, quét khô mà kỳ thay ở các phố An nam thì không khí suốt ngày đêm lúc nào cũng đầy những bụi. Như vậy chẳng những không hợp vệ-sinh mà lại là cái gương xấu cho con trẻ và đàn bà có tính vốn không tin phép vệ-sinh.

Về việc tưới đường nhân dân trong thành-phố [illegible] báo quốc-văn cũng các ông đại biểu tại Hội-đồng thành phố kêu đã thấy [illegible] chưa thấy [illegible] gì, nhưng sự chểnh-mảng của sở Lục-lộ thành phố đối với ta như vậy cũng không đủ khiến cho ta im bặng đi được, tưởng cứ mỗi kỳ hội-đồng, các ông hội-viên thành-phố lại nhắc lại cho thì cũng có ngày phải thành [illegible].

Các phố ta phần nhiều đông người ở hơn, chật hẹp hơn, rộn rịp hơn các đường phố tây cho nên bụi bậm lại nhiều lắm, vậy mà quanh năm không được lấy một giọt nước nào gọi là nước của thành-phố tưới cho bao giờ. [illegible] trước kia [illegible] xe tưới đường hoặc vì lẽ nọ, lẽ kia mà bảo rằng bẩu-dục không đền bù thứ năm thì còn hơi có lẽ chứ như bây giờ công quĩ thành-phố đã bỏ ra mấy nghìn đồng mua xe tưới đường bằng máy ô-tô, nuôi người mỗi tháng đến giàm bảy chục để vận máy phun nước thì ta lại chẳng được phép mong thừa huệ mấy cái xe-lửa cũ ư?

Nói ra thì bảo rằng vì bụng ghen tị nhỏ nhen, nhưng kỳ thực thì tưới đường là một sự lợi cần cho các phố ta. Ta chẳng xem mỗi khi có ô tô hay xe điện đi khỏi là bụi cát bốc lên tối mù như thể mây khói vậy. Cái bụi kinh niên ấy không có gì trừ khử đi, cứ ngày ấy tháng khác bay lên rơi xuống luôn luôn chuyển động cho người ta hít phải, hoặc là bám vào đồ ăn thì thật là nguy hiểm quá lắm.

Vì thử công quĩ thành-phố không đủ tiền mua thêm xe bò xe lửa tưới đường cho ta thì hội-đồng vệ sinh của thành phố lại chẳng nghĩ được cách nào khác mà làm cái việc công ích ấy ru? Nghe đâu trong một kỳ hội đồng trước, quan docteur Le Roy des Barres nhân có sang Xiêm-la dự cuộc khánh thành viện Pasteur, ngài có bàn nên bắt chước thành-phố Bangkok mỗi chuyến xe điện lại dắt kèm một thùng nước ở đằng sau để tưới đường thì cũng đỡ việc cho các phố có đường sắt lắm. Không hay vì lẽ gì mà cái ý-kiến hay ấy không đem thực-hành. Ở thành phố ta được mấy phố như hàng Buồm, Phúc-kiến, hàng Bồ hàng Bông biết lấy sự tưới đường làm một việc quan trọng cho vệ-sinh, nên đã thuê người cứ một ngày mấy buổi gánh hai cái thùng sắt tây đủ lỗ đi tưới khắp phố. Thật là một ý kiến đáng khen lắm vậy. Mong rằng đợi cho tới ngày các phố ta cũng được xe đi tưới đường thì hàng phố đâu đâu cũng biết rủ nhau thực hành cái lệ tam thời ấy chẳng hay lắm ru? Nhưng độ rày vì mùa nắng, đường chóng khô ráo mà lại gặp phải cái nỗi máy nước khóa chặt, hoặc cho nước chảy chậm thì việc tưới đường ấy cũng khó mà thực-hành được.

Muốn cho nhân-dân quen thói ở sạch, trên nhiều lấy phép vệ-sinh thì trước hết phải có nhiều chỗ lấy nước được tiện, được dễ như là các máy nước đặt ở các phố vậy. Nhưng cái số máy nước của một thành-phố rộng như Hà-nội mình bây giờ thì chưa đủ dùng. Sở Lục-lộ thành phố đã chẳng đặt thêm nữa thì chớ, ít lâu nay lại giảm bớt sức nước đi hoặc là khóa bớt máy lại thành ra gánh được vài thùng nước rất là gian truân, có nhà phải chầu chực cả đêm cả ngày mới lấy được đủ nước ăn, thành ra chung quanh cái máy nước đêm ngày lúc nào cũng đông như đám chọi gà, cãi nhau đánh nhau tối bụi mới được gánh nước. Nước dễ lấy, người mình còn không năng tắm giặt, huống chi là phải tranh nhau mới có nước dùng thì cái sự ở sạch cũng khó lòng mà truyền bá được.

Còn mấy điều nữa rất quan thiết cho vệ-sinh mà ta cũng nên chú ý đến lắm là việc xây cống và việc mở hàng thợ giặt ở Hà-nội.

Những cống xây thông với đường cái ở thành-phố bây giờ thật là ghê bẩn và trái với vệ-sinh quá. Ở một thành-phố to lớn như Hà-nội ta là nơi thủ-phủ của Bắc-kỳ mà lại là của khắp cõi Đông pháp nữa, thế mà cống xây ở hai bên vệ đường chưa giữ được sạch sẽ thì chẳng nên lấy điều làm thẹn với mấy tỉnh bé hơn như Nam định, Hà-đông, Bắc-ninh, Bắc-giang bao giờ cũng được cái tiếng khen là sạch sẽ ư? Nước cống rãnh lộ thiên ở các nhà chảy ra đường cái mà đen nổi đen ngòm để mùi xông bốc lên thì thật là không có gì độc bằng. Vậy ta mong rằng cái ý kiến của quan bác-sĩ Le Roy des Barres bàn tại Hội-đồng ủy-viên vừa rồi về việc xây cống ngầm hai đường, một đường cho nước mưa thoát, một đường cho nước rửa giặt ở các nhà thoát, chóng thi hành thì thành phố lấy làm mừng lắm. Các phố nào có cửa hàng thợ giặt thì cống rãnh lại chóng bẩn lắm, là họ cứ để nước giặt dịa chảy ra đường quanh năm, nước không thấm kịp. Nước rửa ráy đổ ra đường cái tưởng còn nên cấm, huống chi là nước giặt hàng nghìn cái áo quần! Việc cho phép mở hàng thợ giặt, tưởng sở Vệ-sinh cũng nên nghiệt hơn thì phải. Điều đó nghe như đã có lệ định rõ ràng mà không hiểu làm sao họ lại được tự do quá như vậy, hình như cứ lấy cái môn-bài mỗi năm mấy đồng là có quyền đổ nước qua cống rãnh ở cửa nhà hàng xóm láng giềng. Hàng thợ giặt lại còn một điều bất tiện nữa là cái hơi than đốt bàn là của họ đưa sang những nhà bên cạnh, không những là ngạt hơi khó chịu mà lại độc cho sự hô hấp nữa. Nguyên trước kia họ dùng than củi thì không sao, nhưng ít lâu nay muốn đỡ tốn thì họ dùng toàn than đá cho nên cái mùi nó bay sang những nhà ở gần rất là khó chịu, không khác gì ở cạnh một cái nhà máy hoặc là ngồi gần toa máy xe lửa vậy.

Muốn tránh những sự bất tiện này, thiết tưởng sở Vệ-sinh mỗi khi có người xin mở hàng giặt thì nên khám xét kỹ xem họ có sân lát gạch, có đủ chỗ cho nước thoát không đã, rồi hãy cho phép. Sau nữa là hễ dùng than mỏ, thì phải xây lấy một cái lò con, có ống khói thông hơi lên mái nhà đừng để cho hơi than có thể làm ngạt hơi những người ở gần được, mà việc giặt nấu, đập giũ cũng nên hạn cho đến mấy giờ đêm là cùng, không cho họ được làm rầm rĩ đến hai ba giờ sáng như cái thói bây giờ.

Đó là mấy điều quan thiết đến vệ-sinh chung, xin ngỏ cùng các ông hội-viên thành-phố ta, mỗi khi có kỳ hội-đồng xin các ông lưu tâm đến cho.

V. Đ.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 27 Mai 1923

Hội kỷ-niệm Pasteur

Hôm chủ nhật sau khi quan Giám-quốc đến thăm nhà bác-sĩ Pasteur ở Arbois, thì thành phố Besançon có đặt lễ nghênh tiếp ngài. Tại nhà Tư-pháp có đặt lễ kỷ-niệm bác-sĩ. Quan Millerand có đọc diễn-văn biểu-dương cái đức tính của bác-sĩ. Ngài nói: Trước khi theo dư-luận hãy nên kiểm-soát mà bỏ những điều sai lầm đi đã, đến lúc trong lòng đã tin rồi, thì nên bền lòng vững chí, dẫu có xảy ra thế nào mặc lòng, cũng chớ nên nói cái mà bỏ. Trí-tuệ nghĩ được điều hay, lại phải có tâm-cơ giúp sức vào mới được. Ấy cái sự thí nghiệm của bác-sĩ thực là những bài học hay dạy cho ta những điều ấy vậy.

Ở Arbois hội kỷ-niệm làm ngày hôm chủ nhật. Ở Paris đại hội vào hôm thứ hai. Hôm thứ hai ở Paris có đặt tiệc khoản-đãi các đại-biểu ngoại-quốc tại điện Versailles. Quan Reibel thượng-thư các miền giải-thoát chủ-tọa bữa tiệc ấy có đọc diễn văn tán-dương cái lượng cả chí cao của bác-sĩ.

Việc nước Anh

M. Stanley Baldwin trúng cử lĩnh tụ đảng thủ-cựu.

Việc trong hạt trú-binh

Ở Duisbourg thợ thuyền nhất loạt đình công. Ở Dusseldorf bọn thất-nghiệp do các hội đồng về đảng Đại-đồng đốc-thúc đã xung đột nhau với lính tuần-cảnh. Một người về đảng Đại đồng bị hại.

Ở Gelsenkirchen thợ thuyền nhất loạt đình-công.

Ở Bochum người về đảng Đại-đồng đến vây trại lính chữa cháy.

Ở Dortmund, một đội cảnh sát là bốn mươi người đến cướp một đồn của chánh đảng Đại-đồng. Có bắn súng. Hai người bị thương.

Các viên chánh hội Liên-hiệp xin thợ thuyền ủy quyền cho để điều-đình với các chủ.

Các báo nước Đức vẫn đổ lỗi cho nước Pháp gây nên các việc rối loạn.

Về việc xử tử người thợ hủy hoại dụng-cụ, báo *Intransigeant* có nói đến việc tòa án Pháp tra xét cẩn thận, mới kết án các tội-nhân. Sau báo ấy nói: Trừ một đứa dụng tâm làm nên tội, hơn là trừ ba mươi đứa mắc oan.

Trong tạp chí *Weltbuhn* có so sánh số tiền của nước Pháp chi tiêu về việc trú binh với số tiền của nước Đức chi tiêu để kháng-cự lại nước Pháp. Đức đã mất hơn một nghìn triệu marks [illegible] về cái chánh-sách ấy, mà nước Pháp không phải tổn thiệt đồng nào về việc trú binh cả.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông âu

Hội-đồng tài-chánh hội-nghị do đại tướng Pellé chủ tọa. Báo *Le Temps* có nói: Công việc của hội-đồng ngày nay có thể coi như là xong rồi. Đồng-minh thôi không đòi nước Thổ 15 triệu livres turques theo như khoản thứ 57 trong bản hòa-nghị nói về bồi khoản.

Song đại-tướng Pellé có yêu cầu nước Thổ phải hoàn lại các tài-sản của người ngoại-quốc, và phải bồi-thường cho các công-ty nước Thổ có tư bản của người ngoại-quốc về những sự tổn-hại của công-ty ấy. Viên đại biểu nước Thổ có kể những sự thiệt thòi của nước Thổ, và nói rằng không có thể ưng lời yêu-cầu ấy được. Đại-tướng Pellé xin lánh trừ vấn-đề ấy để giao cho các nhà giám định xem xét.

Về hàn giao ước của Hy-lạp và Thổ nhĩ kỳ, thì Ismet Pacha nói rằng nước Hy-lạp phải giả tiền về các đơn của binh gia Hy-lạp [illegible] các vật liệu. M. Venizelos nói rằng các đơn tổng thể ấy đã kể cả vào các khoản nói trong bản giao ước ký ngày hôm thứ bảy mới rồi. Việc ấy sẽ giao cho các nhà giám định xem xét.

Hội-đồng sẽ nghe về [illegible] đại biểu nước Bảo trần thuyết về việc mở cửa cho nước Bảo có đường ra bể Egée.

VĂN UYỂN

Nghe hoa

Đã lâu không giở thói chơi tình,
Này thử nghe hoa ngụ chút tình.
Sương tỏa nhóm song loan đánh [tiếng,
Gió lay đầy đất vẫn mẫn thinh.
Hồn lìa hoảng hốt trường xuân-mộng,
Trò dạ mơ màng thói Vĩ-sinh.
Cười mỉm đành im cho khách thẹn.
Than đời kẻ trọng với người khinh.

Nghe trăng

Cỗ thừa mà nghe chuyện chị Hằng.
Năm canh này có thấu tình chăng.
Gốc đa gió thốc cành không chuyển,
Gương bạc mây chênh bóng vẫn bằng.
Đóng chặt cung hàn toan lẫn mặt,
Cười gì chú cuội cứ nhăn răng
Vắng người chị bảy lên giảm tiếng,
Lắm chuyện em xin lại đã đăng.

Dậy sớm

Hồn mai chợt tỉnh lại quanh co,
Đợi sáng mà nào đã sáng cho.
Lóa mắt ven trời sao lẫn đóm,
Giật mình mặt đất gió rơi mo.
Tiếng gà dục sáng hai tai vắng.
Hồi trống tan canh chín khúc vò.
Đất khách đêm thu tình khó vẽ,
Khối sầu quả đất vẫn tra [illegible].

Ngày giỗ đức thánh Trần

Đầu non Vạn kiếp áng mây mờ,
Mực sử lòng dân rõ đến giờ,
Hồ via Đông-a gươm thét vỏ.
Bạt hồn Mông-cổ gió tung cờ,
Phải bằng đá núi ghi công đức.
Đốt tấp hương lòng báo tóc tơ,
Há những trừ tà nghìn cửa điện,
Trời cao bể rộng sẵn ban thờ.

Cảnh-viêm Đinh-gia-Hân

Việc tuyển-cử nghị-viên đàn-bà

Ở NƯỚC MỸ VÀ NƯỚC ANH

Nước Mỹ từ khi đàn-bà con gái được có quyền tuyển cử và ứng cử nghị-viên đến giờ, mới kỳ tuyển-cử trước có một bà trúng cử nghị-viên; kỳ tuyển-cử gần đây, hạ nghị-viện có hai mươi tên bậu tuyển đàn-bà mà bị thất-bại cả không ai trúng cử, cả bà nghị-viên kỳ trước cũng không được tái cử. thượng nghị viện có ba tên bậu tuyển đàn-bà cũng thất-bại nốt. Nước Anh kỳ tuyển-cử trước có hai bà trúng cử nghị viên, đến kỳ tuyển-cử này cả thảy có ba mươi ba tên bậu tuyển đàn-bà, mà kết quả cũng chỉ còn có hai bà nghị-viên cũ được tái cử. Coi thế thì biết cái quyền chính-trị đối với đàn-bà con gái dù ở Âu Mỹ cũng còn hơi sớm quá vậy.

Một cái hội đàn-bà

có tới hơn hai trăm vạn hội viên

Hội phụ-nữ câu-lạc bộ đồng liên minh là một cái hội lớn nhất trong nước Mỹ; cái sự-nghiệp chủ-yếu của hội ấy là thực hành các phương-pháp — hoặc tuyên truyền, hoặc thực tế giáo-dục — đồng hóa di-dân. Cái vấn-đề đồng-hóa di dân vẫn là một cái vấn-đề rất khẩn thiết ở nước Mỹ xưa nay, mà nay đến bọn quần thoa quyết ra đảm nhận lấy cái công việc khó-khăn đó.

Hội ấy hiện có tới hơn hai trăm vạn hội-viên, có thế-lực về đường chính-trị lắm. Trưởng-hội là bà Alice Ames Winter, trong kỳ hội quốc hội nghị ở Hoa-thịnh-đốn (Washington), ông tổng-thống Harding phải cử bà làm tư-vấn ủy-viên cho đại biểu Mỹ ở cuộc hội-nghị.

Cái mục-đích dạy khoa thủ-công ở các trường học

Ở các nước bên Âu-Mỹ, trong các trường học, từ trung-học trở xuống đều đặt ra có khoa thủ-công, hoặc dạy đan, hoặc dạy mộc, hoặc dạy làm thợ rèn thợ mộc vân vân. Các trường học ở xứ ta bây giờ cũng từ chính-phủ Bảo-hộ đem cái chế độ giáo-dục ở bên nước Đại-pháp truyền bá sang, nên trong chương-trình học cũng có dạy khoa thủ-công ở các trường Sơ-học, Trung-học. Vậy ta cũng nên xét xem cái mục-đích dạy khoa thủ-công ở các trường học như thế để làm gì và học-trò học khoa ấy sẽ được có cái ích gì?

Mới nghe không xét kỹ thì tưởng học thủ-công tức là học nghề, trong trường học dạy khoa thủ-công là cốt để cho học-trò luyện tập lấy nghề, sau này sẽ được có cái ích là trở nên nhà nghề xứng-đáng. Không, không phải thế; sự dạy thủ-công ở các trường học không phải vì cái mục-đích ấy vì có nhiều cớ không sao làm được mà lại có nhiều cớ không nên làm.

Những cớ không sao làm được. — 1· Vì thì giờ nhà trường không đủ mà không sao làm được cho tới cái mục-đích ấy. Cái thì giờ học thủ-công ở trong nhà trường thông tính cả từ sơ-học cho đến trung-học có được bao nhiêu giờ đồng hồ, không có nghề gì học trong bấy nhiêu giờ đồng hồ, công-phu gián-đoạn, lúc học lúc không mà có thể thành nghề được. 2· Vì tâm lý học-trò không hợp mà không sao làm được cho tới cái mục-đích ấy, vô luận là nghề thợ gì, làm nảy được giỏi bao bạc tiền công, người thợ làm nghề cũng phải ít ra là năm, sáu giờ đồng hồ, nay bảo cắm cụi học cho thành nghề để rồi đổi cái bồ hôi nước mắt trong năm sáu giờ lấy giảm bao tiền công thợ, thì thử hỏi học trò trong các trường mấy người mà đã có cái khuynh-hướng như thế.

Những cớ không nên làm — 1· Vì sự sinh-hoạt của cá-nhân mà trường học không nên lấy thế làm mục-đích. Theo phép dạy thủ-công ở các trường, cực điểm thì đến tạo thành một anh thợ khéo; mà sự sinh hoạt của mỗi người sau khi ra khỏi nhà trường, tùy địa vị, tùy cảnh ngộ mỗi người mỗi khác, có lẽ ai cũng theo nghề thợ cả hay sao? Nếu lấy thế làm mục-đích, không khỏi bắt người ta học một đường làm một nẻo, có hại cho sự sinh-hoạt của người ta. 2· Vì sự nhu-yếu trong xã-hội mà trường học không nên lấy thế làm mục-đích. Xã-hội ta bây giờ thuộc như bây giờ, ai cũng biết là công nghệ cần phải đề xướng, phải khuyến suất; nhưng công nghệ của mình khuyết-phạp là khuyết-phạp cái sự-nghiệp công nghệ chứ không phải khuyết-phạp cái thợ làm công-nghệ; nếu có sự-nghiệp công-nghệ gây dựng nên được thật lớn lao, có công-xưởng to dung-nạp được nhiều thợ, có tư-bản đủ cung-cấp được nhiều thợ, có người quản lý giỏi sử dụng được nhiều thợ, thì không cần gì phải có tập nghề sẵn từ lúc ở trong trường học, cũng hiếm gì những thợ khéo lành nghề; nếu lấy thế làm mục-đích, thành ra thợ làm công-nghệ số quá thừa mà sự-nghiệp công-nghệ đương còn hiếm, không hợp với sự nhu-yếu trong xã-hội. 3· Vì cái tôn chỉ giáo-dục mà các trường học không nên lấy thế làm mục-đích. Cái tôn chỉ giáo-dục ở những trường sơ-học trung học là cốt bồi-dưỡng cho người ta có cái trí-thức tài-năng phổ-thông, dự-bị sau này cần lấy cái trí-thức tài-năng chuyên môn to thâm hơn; nếu có cái mục-đích luyện nghề thì thà vào ngay trường công-nghệ, chứ ở những trường sơ-học trung-học, vừa bồi-dưỡng cái trí-thức tài-năng phổ-thông mà vừa luyện tập công-nghệ thì không khéo hai đằng cùng đều dở-dang cả, thành ra sai với cái tôn-chỉ giáo dục mà không được hiệu-quả gì hay.

Xét những lẽ kể trên thì biết cái mục-đích dạy khoa thủ-công ở các trường học không phải là dạy nghề, chính là dạy cái trí-thức về chức-nghiệp; vì một người học-trò, vô luận là thế nào, ngày sau tất cũng phải là một người đứng trong vòng chức-nghiệp mà chức-nghiệp gì cũng vậy, lại cũng phải cần có con mắt cho sành sỏi, cái tay chân cho lanh-lẹn, cái tâm-tư cho tinh-tế; học khoa thủ-công chính là để luyện cho thành cái con mắt sành sỏi, cái tay chân lanh-lẹn và cái tâm-tư tinh-tế là những cái yếu-tố của sự sinh-hoạt trong đời người; sự dạy khoa thủ-công ở các trường học là vì một cái mục-đích như thế. Người ta từ lúc nhỏ còn ở trong trường học mà đã luyện thành được có cái con mắt sành-sỏi, cái tay chân lanh lẹn, cái tâm-tư tinh-tế thì về sau dù làm chức-nghiệp gì cũng có thể ứng dụng ra được mà làm cho cái chức-nghiệp của mình dễ tinh tiến hơn. Ấy học-trò học khoa thủ-công sẽ được cái ích như thế.

Vậy thì học-trò các trường học đối với khoa dạy thủ-công ở trong trường đừng bảo là học thế chẳng thành ra được nghề gì hay là thành được nghề cũng không ích gì về sự học mà cho là một thứ học-khoa vô vị, lại sao-nhãng không để tâm vào vậy.

T.H.

Trong một bản tờ trình của ông nguyên-lão nghị-viên La Follette, đồng-trưởng hội-đồng điều-tra về các công-ty dầu mỏ có nói rằng tháng M. John D. Rockefeller Junior được lĩnh một triệu dollars, theo giá bạc bấy giờ là 1 800 triệu quan. Về số lợi tức các cổ phần của ông trong chín công ty dầu mỏ. Số tiền các cổ phần của ông trong các công-ty ấy tính ra 410. 300.000 dollars. hoặc 6 157 500 000 quan. Đó là mới kể các cổ phần trong các công-ty dầu mỏ chứ người giả ông còn nhiều tài-sản khác nữa. Riêng một khoản lợi tức về các công-ty dầu mỏ của ông nói trên này tính ra mỗi ngày được 4.084 246 quan 60 hoặc mỗi giờ được 205.510 quan. Như vậy ông lại còn giàu hơn thân-phụ ông là M. John D. Rockefeller Senior.

Trong bản tờ trình ấy lại có nói đến lương bổng của các viên-tổng-sự tại công-ty dầu mỏ Standard Oil Như lương M. W. E. Tegele là hội-trưởng công-ty mỗi tháng được 125 000 dollars, hoặc mỗi năm được 2.025.000 dollars, lương bổng M. C Bedford, là hội trưởng hội đồng quản-trị cũng bằng bấy nhiêu. M. H. Bedford, phó hội-trưởng lương bổng được 1.500,000 quan. M. F D Asche phó hội trưởng thứ hai cũng được bấy nhiêu. Mấy ông chỉ sự các số lương bổng cũng bằng ngần ấy

Giới thiệu sách mới

NHỜI CON TRẺ

Của ông Nam-trung Bùi-huy Cường mới xuất bản

Giá bán : 0$15

Ở nước ta ngày giờ ai cũng nói rằng sự giáo-dục phổ-thông phải lấy quốc-văn làm gốc thì bậc tiểu-học quốc-văn làm gốc phổ thông giáo-dục thì những sách quốc-văn về giáo dục cần phải soạn thuật cho nhiều mà nhất là những sách dạy con trẻ ; mà sách dạy con trẻ thì phải nhuần thuần thấm thía ngay từ lúc bi-be học nói, nên những câu hát mẹ dỗ con, chị dỗ em, và người trẻ và để cho năm ba đứa trẻ thì cũng đủ làm nên những nghìn ngào hát chơi cũng đều có quan hệ cho sự giáo dục con trẻ cả. Ông Nam-hương chịu chú ý đến các vấn-đề giáo-dục con trẻ, cẩn-cuội tìm những bài hát như thế, rồi lại chỉ Nhời con trẻ ; khéo lấy cái lối thiển cận của lẽ thường của con trẻ để hiểu để nhờ mà đem những ý tưởng về luân-lý về phong-tục về đạo lập thân xử thế nhuần tươi thấm thía cho cái lũ bi-be học nói kia tức là cái lũ quốc-dân gánh vác việc đời việc nước sau này. Cái thâm ý cẩn ông thật đáng khen mà cái thể tài quyển sách cũng hợp. Bản quán xin vui lòng giới thiệu các bạn độc giả một quyển sách mới có ích cho các nhà để bạn ở đây con ở thanh còn thơ.

B. Q.

Giá bạc. — Kể từ ngày 30 Mai 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 ! 05

Thị-giá quốc-tế. — *Ngày 30 Mai 1923* : 3/. 57.80 — 4/. 1918 75,15 — 5/. 1915-1916 61 80. — 5/. 1920 89.90. — 6/. 1920 90 70

Ngày kỷ-niệm Pasteur. — Ngày kỷ niệm bác sĩ Pasteur sinh trong cõi Đông-pháp, dân dân cũng rất là long trọng. Nay hãy đăng những tin ở các xứ gửi về như sau này :

Tại Saigon — Ngày kỷ-niệm bác-sĩ Pasteur tại Saigon rất là rực rỡ. Mở hội thì dẫn tiến có một cuộc hát tưởng lại nhà hát Tây có phường nhạc của hội nhạc tây và hai bọn hát trứ danh là Guitton và Charton cũng những tài tử đến giúp việc.

Chiều chủ nhật thì có cuộc phi ngựa và cuộc đánh xe rất vui, người đến xem đông lắm.

Số tiền các bà các cô thu được trong dịp bán huy-chương, xem chừng cũng nhiều lắm.

Tại Ai-lao. — Ngày hội Pasteur mở tại A-lao rất là tôn-nghiêm dân bản xứ đến dự hội đông lắm.

Ở đó tại có mở cuộc diễn-thuyết để nêu đề cho nhân-dân nghe được, lại thì có quan cai trị giảng, lại thì do quan thầy thuốc giảng. Các nhân-dân Ai-lao và Annam lên linh ký xem hội đông lắm và quyên tiền cũng nhiều. Trong một thành-phố Vientiane mà thu được hơn nghìn đồng.

Giúp các phòng thí nghiệm. — Hiện đã mai thứ năm 31 Mai rồi 21 giờ, giáo-sư quí người Erach cùng với Mme Edna sẽ mở một cuộc tại nhà tri-kỷ-đàm ở bờ hồ lấy tiền quyên vào các phòng thí-nghiệm. Trong khi làm trò sẽ có phường nhạc đến cử, và nếu có ai muốn nhảy-nhảy thì phường nhạc sẽ cử giúp việc.

Giá chỗ ngồi định như sau này :

Dưới đất : Bốn bàng trên mỗi chỗ 2p.00 ; các hàng dưới mỗi chỗ 1p. 50

Ghế bao lơn : 1 p.50

Giá tiền lệ nhất là hễ nhiều sorte ai cho nhiều hơn thì cũng xin cám ơn và tán thán

Giáo sư Erach vốn đã có biết tài rồi, vậy thì ta đến coi buổi lễ cũng những là được dự một phần vào việc công ích mà lại được nước mắt cuộc vui đặc biệt nữa

* * *

Nghe đâu bà Nguyễn-học-Bắc mới viết giấy xin quan Đốc-lý mượn nhà hát Tây ba hôm là 23 và 24 Juin để hát lấy tiền cho hội nữ giúp cho phòng Thí nghiệm một tí.

Thi tốt-nghiệp trường Cao đẳng. — Các trường Cao-đẳng ở nước ta duy mới có trường Sư phạm là thi tốt nghiệp còn các trường khác thì đến ngày 15 Juin sau sẽ thi cả

BÁN NHÀ VÀ ĐẤT

Một cái nhà ở đường Gambetta, số 79, đất rộng 1150 thước vuông, trong có nhà ở hiện cho mướn được 30 $ 00 một tháng. Bán cả nhà và đất giá 5 $ 35 một thước vông.

Hỏi tại số 30, Đường Gia-long, Hanoi.

3509

Thanh-tra sở Lâm-chính tại Kinh lý cục đi khảo sát các rừng ở Yên-lập vừa rồi.

Năm nào cũng vậy, trước khi thi tốt nghiệp, các sinh-viên hai ban Nông-chính và Lâm-chính đều đi học thực-hành cái nghề nghiệp ở Bắc-kỳ. Học-sinh ban Nông-chính thì đi Phú-thọ và học-sinh ban Lâm-chính đi khảo sát các rừng rú từ đầu năm đi nhiều, như Phú-thọ, Trung-giáp, Tiên-yên, Tam-đảo, Việt-trì, Yên-lập vân vân ... Ở đâu cũng vậy, quan Thanh-tra đã chỉ dẫn cho sinh-viên một cách tường tận, bảo đề mà bổ cứu sau này cho những rừng rú là một cái cơ quan tối cần cho sự bảo tồn một nước, là một cái kho bí bảo nhiều sản-vật rất tích lợi như ở Yên-lập xem những rừng thông thì rõ rồi. một cảm có thể lấy được bao nhiêu nhựa. Thế mà lại đang tay bảy hoại như trận bão tai vừa rồi thì thật là thiệt hại cho quốc-dân vô cùng. Hồi vậy, quan Thống-sứ Bắc-kỳ đã không từ một tờ chu tri cho các nơi để cố-động và sự giữ gìn mà bảo-bảo đề đăng ở hai kỳ trước.

Ai muốn ứng mộ vào các sở binh Sở mộ lính ở Hanoi, phố Cửa-đông (Rue Maréchal Joffre) cần mộ những người sau này :

Sở Binh lương : Thợ đóng thùng thợ thiếc, thợ mây.

Sở Tàu bay : Thợ kỹ thợ máy, thợ xẻ ô, thợ sắt.

Sở Quan binh : Các học-kỳ.

Ai muốn hỏi bao điều gì rõ đến tại Sở mộ lính ở phố Cửa-tông có quan ba Schérer trả lời bằng tiếng Annam.

Phòng khám bệnh

Ngày 15 Juin 1923 ... Thuốc tây

Phòng khám bệnh ... ở phố ... số 3 ở Hanoi.

Ngày 15 ... giờ ... sẽ khám ... sang đến ... ở ... trở ... ở ... ngày.

Phòng ... ở Hanoi.

Ngạch khán hộ — M Ng huy-hàng khán hộ tập sự ở Hanoi nay đổi ở Thái bình.

Cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ — Hội Khai-trí-Tiến-đức định cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ của hội tổ-chức ra, bắt đầu từ ngày 1er Novembre 1923.

Các đơn xin dự cuộc Đấu-xảo thì nhận từ nay cho đến 30 Septembre 1923 thì thôi.

Còn các đồ Đấu-xảo sẽ nhận tại nhà hội-quán ở phố hàng Trống từ ngày 20 đến ngày 25 Octobre 1923.

Ai có đơn dự cuộc Đấu-xảo hay muốn hỏi điều gì về việc ấy thì viết thư cho ông Trưởng ban Mỹ-nghệ là Monsieur HIÉROLTZ, Directeur de l'Ecole des Arts appliqués à Hanoi.

Định lên Vân nam lại hóa vào Hỏa lò. — Chiều thứ hai vừa rồi một chú Khiệp ở Haphong là M. Lương Pom giao cho một chú lính tên là Tong-k'in-ts'in ở đồng đem gửi lên nộp nơi Bắ g cứ nói không nộp lệ đi thuế sẽ cho lên tới Vân-nam mới, trở vào đám miễn cưỡng không được vừng, tuy nhiên bi-nhân cũng được nghe người ta nói chuyện đến con nữ hải tặc ! tư dung yên điệu, cũng là một bực giai-nhân, thuở gì hay hiền lộ tung tích ở những nơi công cháng họp bàn, khiến cho những kẻ si-tình, phải đến xiêu lòng quáng mắt Phu-nhân nghĩ đó mà coi, nó chẳng qua là một đứa đàn bà, sao đám cả gan đến thế !

Chi-phó phu-nhân cười nhạt mà rằng :

Nếu không cả gan, thì một đứa đàn bà sao dám làm giặc bể ! (hải-tặc) những bậc người ấy ở trong nữ-giới thực đã là ra cái can-trường hiệp nghĩa cái thế-đoan anh-hùng, thiếp thực cũng thầm yên trộm nhớ !

Chi-phó phu-nhân nói những câu nông lơi đó hình như muốn làm cho vinh động mọi người. Nói xong quay đi, rồi lại ngảnh lại cất bán tay rằng

Do Võ Hồng Phúc (vohongphuc@gmail.com) thực hiện từ Thư viện Quán Ven Đường. Trân trọng cảm ơn.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Âu Nguyễn Trải bị đâm. — Chiều thứ bảy vừa rồi là 26 Mai báo *Nguyễn Trải* đã công bố đạch thái bị đâm ở ngoài khơi cách Hòn-dáu độ 150 hải lý, đến là tại tàu thông nước đó vớp trong tàu, lấy máy bơm nước ra cũng không được. Chúa tàu là M. Lhote ler công với 9 người thủy-thủ và một người hành khách Annam thì lên được một cái canot nhỏ được một số thuyền cứu được về Bồ sơn hôm 28 hồi 6 giờ chiều. Những người ấy nói rằng đã 48 giờ đồng hồ không được ăn uống gì cả. Chúa tàu là ai rằng không có tin tức gì những hành-khách khác và một phần trong bọn thủy-thủ tên lấy.

Quan Đốc-lý đã cho một chiếc tàu đi cứu ngay.

Sau nữa tàu *Annam* đăng của công ty Bạch-thái chưa rõ vì lẽ gì phải đợi đến 30 mới được ở Bến Tân *Phi-lộ* ở Bến thủy rồi mới được lên ra cảng tàu *Annam* về Hải-phòng.

Tại trường Henri Rivière. — Sáng ngày mai hai 28 tỉ nữa đây thì sẽ có Soutpo Pasqu ở trường Henri Rivière do quan đốc Etori làm chủ-khảo. Có cả thảy 53 thí sinh thì 38 nam học sinh và 20 nữ học-sinh. Kỳ thi về đề xong ngay từ ngày hôm qua ; hôm nay còn đợi chấm bài xong rồi mới vào kỳ vấn-đáp.

Lường dân Chú Quan Kam. 31 tuổi làm nhà buôn, ở phố Khách số 200 can về việc lường chú Mot-Tao-Ký là nhà buôn cùng phố ấy số 82 một món tiền trăm bạc rồi trốn mất, thì sở Mật-thám liền mật tử ngày 23 Avril đến bảy giờ mới bắt được. Cái chú quay quất còn phải nghỉ mệt tại nhà pha để đợi lệ xong khẩu cung mới đem ra tòa nghị án.

Ô-tô đường — Lúc Thanh, 58 tuổi, làm quan thổ đem làm ô-tô đi về tỉnh Hưng-yên đến 8 giờ thì người ta đã cho đưa sang nhà thương để p.p. thuốc.

Xe nhà và xe đạp. — Sáng ngày hôm qua đi thấy một viên-chức người Tây và một thầy ta ở sở Mật-thám đi hỏi từng nhà số xe đẹp và xe nhà đề đánh thuế.

Ô tô lên vệ đường. — Sáng thứ ba, hồi 10 giờ, có chiếc xe ô-tô của quan tư thầy thuốc đi ở lối tòn Annam phố Armand khi vừa tới đầu nhà in Extrême-Orient thì vì xe tránh bọn trẻ đi nghênh ngang ở giữa đường mà thành đâm lên hè phía sau nhà thờ cạo Robert. May lắm lấy có mấy người đàn bà cầm nước và gánh hàng đều chạy được cả, chỉ bị xe ô-tô xô ngã nằm cả ở cửa người đàn bà cạnh hàng thôi, Quan tư bị xuống xe nhờ người thông-ngôn bảo người đàn bà bị vỡ cốc mấy cái rồi hỏi tên chủ nhà hàng mụ là ai để ngày viết giấy lại. Người đàn bà ấy nói là của nhà Berthet Charrière sai mụ đi giao hàng cho một người ở gần đấy Đoạn, ngài lại lên xe mà xe cũng còn chạy được, không hư hại đến bết.

Cái nạn xe đỏ — Chiều ngày 28, hồi 8 giờ ở phố Lang sau có ba đứa bé con đang chơi đùa, không hay biết gì mà chạy ra đường đi xe đạp đụng phải một cái xe kỷ của tên Trần-v-Ký. Cái xe gỗ bị gãy mất một bên tai xe, nhưng cả hai người đều không việc gì.

Xe đạp của ai ? — Sáng hôm mồi đưa về một cái xe đạp của ai bỏ ở đường Chevreul. Ai mất xe lại mà nhận

HÀ-ĐÔNG

Tỉnh nào — Hồi 3 giờ chiều ngày 27 Mai, vừa qua hành lễ tại Vọng-cung, để giao sắc cho các ông được thưởng phẩm hàm mới. Trong Vọng-cung lễ thiết rất trang hoàng, trên thì các quan Tây các quan Nam có đủ mặt cả, dưới thì các ông phẩm hàm đều mặc áo thụng xanh, đứng sắp hàng ra hai bên.

Trước khi làm lễ, quan Chánh-sứ có đọc thuyết về sự nghiệp ông Pasteur.

Đoàn rồi các quan phẩm sắc, mất đến 7 giờ tối mới xong ; ai lên lĩnh sắc ra về, trông đều có vẻ hớn hở với nước lắm. Trâm lại cảo.

PHẢI DIỆM

Vì cớ gì mà tục chân ? — Chúng tôi rất là thiệt hại về nỗi thuần chân, vì cứ hễ gặp tối buôn bán ở đây thường là ngày có thư luận luôn. Thế mà có khi cái thư đáng lẽ đề đến nơi chỗ chúng tôi ở rồi, mà cách bai ba ngày hơn sau chúng tôi mới nhận được thư, chúng tôi không biết vì cớ gì mà thư chậm như thế ?

Vậy chúng tôi xin có rằng mấy lời nay sẽ lọt vào tai ông ông điện-thoại nghiêm sao cho mau phát thư hộ chúng tôi với. Chúng tôi cảm ơn.

Ng-khắc-Trọng lại cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Đèn người đi đường — Người về bán được công hơn vài mươi đồng, nhà tranh vách đất bữa đói bữa no mà được một số tiền trời cho vợ cũng là thỏa dạ lắm. Song con vật to quá làm sao mà đem về, anh ta bèn lật con vịt lấy dây buộc ngỗng lại lấy dây lưng

ĐỒNG-HỒ BÁO THỨC KIỂU PHÁP

Đào-đình-Mai dit Kim-Bảo

Cơ-xá-nam (Bến phà Đen)

HANOI

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, cứ tưởng là hàng giả hàng dởm, không thèm đến mua. Nhưng chúng tôi xin quí khách cứ đến mua thử cho biết, thì sẽ thấy hàng thật, giá rẻ, không phải như lời đồn đại.

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xin cành không được cắn

NỮ-HẢI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-NỘI-CÂM dịch thuật

Bực-phòng thứ-tang nói :

Thiên đó bi-nhân cũng không được vừng, tuy nhiên bi-nhân cũng được nghe người ta nói chuyện đến con nữ hải tặc ! tư dung yên điệu, cũng là một bực giai-nhân, thuở gì hay hiền lộ tung tích ở những nơi công cháng họp bàn, khiến cho những kẻ si-tình, phải đến xiêu lòng quáng mắt Phu-nhân nghĩ đó mà coi, nó chẳng qua là một đứa đàn bà, sao đám cả gan đến thế !

Chi-phó phu-nhân cười nhạt mà rằng :

Nếu không cả gan, thì một đứa đàn bà sao dám làm giặc bể ! (hải-tặc) những bậc người ấy ở trong nữ-giới thực đã là ra cái can-trường hiệp nghĩa cái thế-đoan anh-hùng, thiếp thực cũng thầm yên trộm nhớ !

Chi-phó phu-nhân nói những câu nông lơi đó hình như muốn làm cho vinh động mọi người. Nói xong quay đi, rồi lại ngảnh lại cất bán tay rằng

Chi bằng chúng ta vào cả trong kia, cái phong cảnh thiên nhiên, giời vẫn dành cho người biết thưởng ngoạn ! Nói chưa dứt lời, đã đi vụt như một làn chớp điện mình vào trong đám miễu nấy ! các nhà nhà-bảo các báo đứng đó đều mất quang bắt mà không biết phu-nhân đi về phía nào nữa. Những người đi hội đều ngẩn ngơ nhớn-nhác, hình như kẻ bị mê lắm ! Một lúc tinh thần mới trấn định được đôi phần, thì thấy một người đàn ông ăn vận vỏ trang, đi giầy ống, đeo gươm dài, sừng sực đi đến, đôi mắt sáng quắc nhìn bốt cả mọi nơi, rồi với vàng hỏi rằng :

Các ngài ! Các ngài ! Nữ-công-tử của bá-tước đây là nàng Đăng-đợi-tử đã tìm thấy chưa ?

Bi-nhân là Chi-phó-ngâm-nhất, hiện là chức Hải-quân trung-tá !

Chi-phó trung-tá, thường đi sang Luân-đôn, ở phủ với anh Đoàn nước Anh, có tiếng là một người đẹp trai với thiên-hạ ! Các nhà chế-tạo các báo chợt nghe câu hỏi ấy, trông ngực thấy lạo xạo đặt nhau, thảy mới chưa biết trả lời ra làm sao, trong bọn có người đáp rằng :

Nàng Đăng-đợi-tử còn chưa lìm thấy, song qui-phu-nhân vừa mới lại đây !

Chi-phó trung tá đáp :

Tiện-nội dưỡng bệnh ở bờ bể Kiêm thương, chốc nhát lại thế nào được đây, hay là các ngài nhận lầm ai đấy chứ ?

Người kia đáp :

Không ! không, tôi cũng là ai cũng trông thấy, qui-phu-nhân vừa ở đây, tuy xong là Chi-phó trung-tá phu-nhân, phương danh là Thâm-tuyết tử, nào phải nhận sai đâu !

Chi-phó trung-tá nói :

Quả như lời ngài dạy, thì cũng đang lạ thật ! Đã nữ-công-tử nhà bá-tước, có lẽ chính là qui tử của con quái nay ! nói xong, nét mặt trung-tá dần dần sa sầm nhợt như trơ, tinh thần hoảng hốt !

CHƯƠNG THỨ 10

Thy nhiên Hoa-phòng thái-tang đã biết nữ-công-tử nhà bá-tước lạ nhiên đã mất, thì hẳn cũng rõ cái tai-đoan già đời của bà phu-nhân giả kia. Nếu bây giờ đem cái tội mình nhận, cái trí khôn ngoan ra mà đoán xét việc này, thì cái ẩn-tàng của nàng Đăng-đợi tử, cùng cái biến-thường của bà giả phu-nhân, làm gì chẳng xét ra mười phần ! Có chi trong khi nói chuyện với người ấy, tại không ngờ

đã-động gì. Bấy giờ ả nhà quê bát, suy trước nghĩ sau, đến muốn cầu vốn cho ra, cần rõ đã xếp sẵn cả ở trong cỗ. Quốc-gia-kinh-tri nỗi trước rằng

Hoa-phòng tiên-sinh ơi ! Sao tiên-sinh bỏ ết rằng mất năng Đông-đợi-tử ?

Hoa-phòng nói :

Cớ sao cái ghế ngồi trong hội onoi vườn này, thiếu một người hay thôn nói người, có thể lấy đó làm chứng được !

Quốc-gia-kinh-tri lại hỏi :

Tiên-sinh quả có mất tinh đôi, thì trong tả phu-nhân vừa rồi, sao không chỉ ý đến . .

Nói đến đây, người ngồi quanh đều ngẩn ngơ, hình như trong óc mọi người, đều có cơn mây mù vực làm mở ám, mà cảo đương đợi ai giải-quyết cho minh bạch rõ ràng.

Hoa-phòng đáp một cách trực-tiết rằng :

Bà giả phu-nhân ấy, từ lúc tôi vừa thoáng trông thấy ở trên tàu, trong óc tôi đã minh bạch rồi !

Hoang sơ nghe nói, cả tiếng trách rằ gì

Ngài đã biết là giả, sao không đi bao cảnh-sát. Tôn cảnh-sát ở ngay ngoài bến-đá, chỉ ra qua chỉ một bước thôi chỉ xa xôi gì ! Mà nếu sự báo cảnh sát, trong chốc lát cũng có thể xảy ra biến-cố khác chăng, thì sao không đưa mắt cho chúng tôi biết ý ? Ô ! Ô !

Hoa phòng nói :

Ngài nói cũng phải, thế nhưng người khéo đi xói, thì trước hết phải xem trong mình nó có mang bọc vật gì, mà cũng chớ nhầm nhìn nhận, phải thong dong yên lặng, giả làm không biết mới được ! Nếu như bây giờ ta bảo cảnh sát bắt giữ, thì lỡ ra nhầm người, làm chỗ ấy chuyện ra, thì mấy viên tọc-đạo nó đâm trong bức khẩu là, lúc ấy làm thế nào mà tránh được vòng nguy hiểm ! Sa ngài may lại cam trông thấy đó thôi ! Mọi người nghe nói đều nhớn nhác trong nhau bỗn nhìn phách lạc. Mà nhất là Chi-phó trung-tá thì lại càng kinh sợ rụng rời.

Hoa-phòng lại nói :

Nó cầm mấy viên tọc-đạo đến đây, thiên nào nhảo nó con nào cầm cảnh rìm chuột. Nếu mà cứ mất long mày vượt, nó ở biết, thì nó tiêu cho một viên tọc-đạo, chết mấy mươi người. Bấy giờ cũng nhăng chết mình tôi, mà các ngài cũng xương tan thịt nát vậy. Cho nên bi-nhân không dám nói cầu gì đã-động, có phải những là sự con nữ-hải-tặc mà thôi đâm !

Chúng nghe nói đều sợ thét lên rằng :

Ô ! Ô ! Nữ-hải-tặc ! Nữ-hải-tặc !!

Hoa-phòng nói :

Phải ! Phải ! Bộ chính là con Cao-tân-thiên-lăng, thả-Tinh đám giặc bể đấy mà . . . !

Hoa-phòng vì mọi người cần vận, nên mới nói bướt ra, khiến cho cả đám đều hoảng sợ không còn kêu ngờ, Thế mà thật đã vẫn ôn-nhã như không, nét mặt vẫn cực kỳ khiêm tốn.

CHƯƠNG THỨ IV

Cách ga Kiêm-chương chừng hai dặm vào trong đám rừng thông ở Do-ỷ tho, có một nếp nhà lầu trông ra bể ; sây theo hiên tây : bốn bề sân gác, lầng lầng (?) chẳng chút bụi trần, ngoài một chòng cây xanh bao la, trắng thiết mấy cái ghế mây, trông rất có chiều n-nhã, mà cửa trông ra, một trời một bể bông buồm thấp thoáng, song nước mênh mông đến chân mây tím, khiến cho ai ra ngắm vào ngồi, buồn trông biếng tựa...

(Còn nữa)

ĐỒNG-HỒ BÁO THỨC KIỂU PHÁP

Máy kỹ mà thượng-hạng

Mặt vỏ kim có chao ca-quang

BẢO-HÀNH 5 NĂM

Giá .... 5$00

BÁN TẠI HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

89, Phố Paul Bert. — HANOI

2069

Rượu bồ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

... máy thử thuốc về những kinh lạ, làm trò-chơi cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày ... tháng 7 năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng chỉ châu phê rằng:

Hiệu này được phòng của MONTÈS cai ông, có chế nên một thứ rượu bồ đào ... dụng ... nên ... có lạc phúc ... cho qui được phong chả-ông để tô ...

... khâm thử.

啟定三年五月初七日內閣欽奉上諭 ...

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho ... quấn cái giấy quấn ấy, để cho người ... tìm kiếm. Nếu các ngài thường hay ... vắn tắt, hoặc thảo quá, không rõ ... thành ra nhiều khi bản-quán không ... mà trả lời.

VIỆC KINH-ĐÔ

Đếm người đi đường — Người ta nói khi thấy sự gì chướng lạ, không đợi biết cho rõ thấu cho cùng lí đã bịa đặt ra, mà thêu dệt ra chuyện này chuyện kia, lắm khi chuyện có một nói đến mười, sai một li đi ngàn dặm.

Trong tháng trước mới rồi và đến nay, các miền thôn quê thường có người đồn rằng quan trên sai đếm người đi đường để cho biết nhiều hay ít mà đem dân đi chỗ khác; lại có người đồn nhà nước mở rộng thành phố Huế cho thêm to lớn, nên đếm người ở các nơi thôn quê để đem đến Huế ở cho đông, v. v. Những lời đồn ấy thật là sai ngoa mà không ai biết rõ cái nguyên-do là thế nào. Vậy nay xin giảng cho kẻ rõ cái nguyên-do ấy là bởi vì hiện nay các nơi cầu cống đường sá lắm chỗ còn chật hẹp, phải mở rộng thêm ra, hoặc có nơi còn thiếu cầu cống. Trong hai điều ấy cần nhất có sự công tác, hoặc sự tu bổ, thời mới tiện lợi sự lưu-thông mà xét trong các việc ấy có việc nên làm trước làm sau, gấp hay là hoãn để cho cập thời. Vì vậy mà quan trên đã ra lệnh khiến các quan địa-phương, đếm thử số hành-khách trong một năm chừng 4, 5 hàng, số hành-khách đi lại nơi địa-hạt rào bao nhiêu, để tiện lý mà thi-hành các việc đã kể trên cho được như ý. Sự thật có thế mà lời đồn có quá sai ngoa.

Đào được vật xưa. — Mới rồi người ta đào được hai cái ghè bằng đá ... ở trong có đựng những vật thứ sau này.

Một ghè nước đầy, mà nước ấy đục lờ lờ như là nước ... ốc, không có mùi vị gì lạ cả.

Một ghè ... năm tồn đó, đã ấy sẵn đem ... có sẵn, mà hình việc đã có sẵn ... không chắc ... buộc về loại kim-khí, lại có ... ở nơi ... đã ấy. Chẳng ai biết là vật gì ... gì dùng làm chuyện gì, nên họ đem ... đá ... bỏ ... xuống dưới sông.

Người ta lại đào được mấy bộ ... ở ... ấy ...

Ba vật kể trên là đều đào được bên bờ ... sông ... gần vườn nhà ông ... Bá-hanh-Văn, vì nay làm rộng ... ấy ra, nên đào móng nhà ... được những vật ấy.

Ăn xoài mà chết. — Cách vài hôm nay ở một trường học kia, có cậu học trò ăn xoài mà chết. Xoài vẫn không phải là một vị độc đến nỗi sát nhơn, nhưng sở dĩ mà phải chết là vì ăn quá độ, mà đã ăn xoài lại ăn bắp-nướng, hai vị đều nhiều đến nỗi bỏ cơm đã hai ngày, rồi phát ra bệnh sưng ruột phình bụng và nóng lạnh. Khi biết ra thời cứu đã không kịp, dù có cùng phương cực pháp cũng không thể cứu được nữa phải chịu mạng vong.

Ấu này học đã đến năm cụ-thể thứ hai, tánh tình hiền lành, lại chăm học lắm.

Nghe đâu cậu học trò ấy vốn ở lưu học trong trường ấy, chớ không phải ở nhà đến học.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Sam vích hại con. — Loài vích cũng như loài ba-ba, đồi-mồi vậy, loài nó rất to lớn lắm, có nhiều con lớn bằng cái nong to, nó sinh đẻ rất nhiều, dọc bờ biển người ta có khi được một đôi ổ hơn bảy tám thúng trứng. Trứng nó người mình có người ăn được, còn thịt thì ít người ăn, chỉ riêng người Hoa-kiều Hải-nam thích ăn lắm, cho là bổ hơn sâm nhung, quí hơn các thực-phẩm khác, có người Hải-nam thích quá, dẫu có đắt mấy cũng mua mà ăn cho được.

Hai cha con người chài kia đi vòng theo bờ biển chài ngao bắt hến, chợt thấy con vích đương tủng-thửng đi trên bờ, to bằng cái nong vậy, cha con thật mừng chạy đến chụp bắt mà nó rất mạnh-bạo, một mình người cha thì chống không nổi, còn đứa con bé dại quá, mới 10 tuổi làm sao mà giúp cha khiêng cho được; vả lại chỗ ấy xa làng cách xóm, chỉ có bãi cát trắng xóa với hai cha con mà thôi. Anh chài ta đương ... vích ... ông bụng ... ra ...

... tranh vạch đất bứa đôi bứa đó mà được một số tiền trời cho vậy cũng là thỏa dạ lắm. Song con vật to quá làm sao mà đem về, anh ta bèn lật con vích nằm ngửa lại lấy dây lưng cột con ấy và choàng dây cột luôn vào lưng thằng con nữa, trong ý sợ thằng con bỏ đi chơi, làm vậy để bắt nó phải đứng mãi đó mà giữ kẻo vích bò mất. Cột xong lại nghiêm cấm thằng con không được mở ra đi đâu, phải đứng đó giữ bao giờ lão ta tới sẽ mở cho, chớ không được tự tiện tháo ra. Con hết sức sợ sệt đứng giữ im lìm không dám sai lời. Tên chài dặn con đâu đấy yên xong vội vàng chạy tới xóm để tìm thêm người đến giúp sức.

Chỗ ấy sát biển, lại rủi bị một cơn dông tố rất to, đen trời tối biển, luồng sóng lớn trào vào khuất mình con vích, vích có nước liền lật lưng lại rồi bò tuốt xuống biển; thằng bé ghì nó không lại muốn mở dây ra mà chạy lại sợ cha đánh, ai ngờ con vích gặp nước sức mạnh theo nước kéo nhào đứa bé tuột luôn xuống biển, lặn mất tăm tích. Sau cơn dông lão chài đến thì không thấy con, vích cũng mất! lão và ba người lão kêu trong xóm ra tìm kiếm khắp nơi, lặn lội mò mãi suốt hơn một buổi chiều mà không thấy tăm hơi chi cả, bang ... vực thẳm biết đâu mà tìm! Chài chỉ khoanh tay ngồi bờ bể khóc than thảm thiết, kêu con hú vích tế con buồn của, cảnh tình chài ta lúc ấy rất não bi thương! thằng bé từ đó về sau mất cả tăm dạng, tuồng như thần kình đã chôn nơi bụng cá rồi! thảm thay đứa bé vì vâng lời cha mà bị chết rất thảm thiết! Ham của hại con, lão chài đáng ghét.

K. lai cảo.

BÌNH-ĐỊNH

Giải hồi nguyên-quán — Hôm trước đây sở bắp Quinhon có bắt một người gái hồi tổ quán.

Nghe đâu người ấy quán Thừa-thiên, cùng đồng phái nhà sang vào Bình-định đã lâu, mà không có nghề chi nhất định. Chỉ thấy cờ bạc làm kế sinh nhai.

Đã vậy lại tánh, khi ngang tàng, xấc xược, hay cãy tụng, thù hiềm người ta, nên đã bao tiền tới tòa quan.

Nay quan chiếu phép luật giải hồi nguyên quán kiếm nghề sanh lý không được ... đó đã thế do thực ở đây nữa.

Bàn-ghế-mai ... Kim-Đức ...

Cơ-xá-nam (Bến phà Đen)

HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các quí-khách dùng gụ, lim, tạp, cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mời các quí-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cám ơn.

2094

Hiệu GIU-ICH tức là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đại đầu CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố một hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài được biết rằng ... những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes) chớ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem ... (timbres-postes) từ thứ ... (0$04) trở xuống ... de dimension.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

ED. MONTÈS,

54 Rue Paul Bert, Hanoi

Công-ty điện-khí Đông-pháp

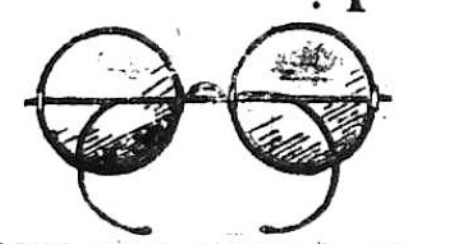
Cây-cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xén cành không được cẩn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông làm cho cháy cầu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại đường điện, ngộ ai vô ý đụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rủi-ro.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho từ giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công-ty làm giùm việc ấy cũng được.

Kính nhất hợp thời

GỌNG VÀNG VÀNH ĐỒI-MỒI

Cả ... mỗi đôi 3$50 và 2$50

Hộp bằng allumi-nium 0$70

BÁN TẠI

TONG-YUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang Hanoi

2049

華 PAO-VA 寶

28, Phố hàng Bồ, Hanoi

... 行 ... 京 ...

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ ngà rất tốt ... là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu hút thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhỡn kính đủ các thứ mà, mặt đeo một trắng, mặt vàng, một mùi lá cây, vân vân. Lại có cả nhỡn kính gọng bằng vàng ... gọng bạc vàng, gọng đồi mồi, vân vân, quá xuân đến bọ mà đeo những nhỡn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ treo ... đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chấm-câm, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ, đĩa sứ, lọ sứ, bát sứ, bồ sứ để trầy-tràn tay 13 bày ... cũn được và tử bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc kinh sang.

Các thứ hàng mới sang ... xin bày chúng tôi xin bán hạ giá, mong ... các quý khách chiếu-cố cho ... lấy làm ... lắm lắm.

Còn các đồ ... trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì khỏi ... kể, chắc các quí khách cũng đã tưởng cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

2032

TIỂU-THUYẾT

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

(Lịch-sử tiểu-thuyết nước Pháp)

Soạn-giả: **Alexandre DUMAS**

Dịch-giả: **NGUYỄN-VĂN-VĨNH**

Mỗi tập (32 trang) **0$15** (tiền cước 0$08)

Toàn bộ (24 tập) **3.00** (tiền cước 0.35)

Ai mua xin gửi thư và mandat cho:

M. BÙI-XUÂN-THÀNH

Quản-lý nhà in Trung-Bắc-Tân-Văn

61-63, Rue du Coton, 61-63

HANOI

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 67, SAIGON

Giá mua đồng niên: **5$00**

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người. Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thụ.

Muốn được

SÁU TRĂM BẠC (600$)

thì hỏi thể lệ **CUỘC THI ĐỐ** *của*

HIỆU THUỐC LÁ "STIC" *mà thi.*

Thường vẫn mua thuốc **"STIC"** *ở hàng nào thì lại hàng ấy mà hỏi*

寶春堂熱痛必愈疥牛散

Thuốc lở chậu-phách-tán

Thuốc lở chậu-phách này, rất thơm sạch, mát, mà chóng khỏi hết cả trẻ con người lớn, tim ... phá lở sâu quảng sâu xương sai chảm ... khoét, thâm lõm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngoài ngoài da, bôi đều khỏi cả, lọ nhỡn giá 0$50, lọ nhỡ giá 0$30, lọ nhỏ giá 0$15, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đan bụng kinh niên thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Hội chợ Hanoi vừa rồi bán được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bào chế các tỉnh hiện đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ... có bán kể như sau này: hiệu *Mạc-Đình-Tư*, 136, phố hàng Bông, Sở bán báo lẻ, 63, phố hàng Bông, hiệu *Sinh-Hòa-Đường* 85, hàng Bông, nhà in *Đông-kinh ấn-quán*, 62, hàng Gai, nhà in *Thực Nghiệp ấn-quán*, 45, phố Hồ Hoàn-kiếm, hiệu *Đông-Hưng-Viên* bán cao lâu và hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành*, hiệu *Hạnh-Hòa-Đường* bán bào chế hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chụp ảnh, 12, hàng Điếu, hiệu *Vạn-Xuân-Đường* lớn, 18, hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Gia-Long*, 18, phố Tiền-tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, 60, hàng Đồ, hiệu *Quảng-Lợi* 23 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Chợ nhớn cũ, hiệu *Vĩnh-Xương*, 27, Hà-trung, hiệu *Phượng-Đình*, 100 Cầu gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27 hàng Bát đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 81, và hiệu *Hưng-Tường*, 81, Phúc-kiến, Hà nội, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 33 phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường* 107 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Ích* 25 hàng ... Nam-định, hiệu *Vạn An* phố ... Yên bay, hiệu ... phố Việt trì tỉnh Việt trì, hiệu *Đức-Phong*, 166, phố Đông-thị ... hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu *Xương-Thịnh* ... Yên-nam, hiệu ...-Cheong, 41 Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán hộ cả thuốc thấp ... và cao thuốc cầu đùng ... đủ cả. Xin các quí-khách chiếu cố.

Bản hiệu VẠN-XUÂN-ĐƯỜNG

Số 2 ..., phố Tiền ..., tỉnh Bắc ninh Tonkin

Cẩn bạch

1039

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (Tư liệu Films ...)

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tỉnh y quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết đích xác; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi:

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, hoàng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ... huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Bàng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, ... cứu mục, đau mắt mang mộng, mỗi chai 2 hào. 2087

GRANDS MAGASINS REUNIS

Hiệu Gô-đa cũ ở phố Tràng-tiền, Hanoi

Từ mồng một đến mồng mười tháng sáu tây

BÁN CHIỀU KHÁCH CÁC THỨ HÀNG SAU NÀY:

Nước hoa — Đồ dùng rửa mặt — Áo lót mình

Mũ — Cà-vạt — Các thứ đồ bằng gia — Các thứ kính

Đồ thể thao — Các đồ dùng trong nhà

Đồ điện dùng mùa hạ — Đồ sắt

GIÁ THỰC PHẨM

Mới có: Phó-mát — Sức xích hạng tốt — Mứt và các thứ mứt

Bơ hiệu ... bằng lọ

Xin xem giấy khai hàng ...

CẤM mới và cũ, HO

HO RAN NGỰC

trừ tuyệt nhờ bởi

Solution Pautauberge

uống bổ PHỔI và ngừa bịnh HO LAO

Giá mỗi chai bốn quan

L. PAUTAUBERGE.

9, Rue de Constantinople, PARIS, et toutes pharm.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Sự nóng buốt ở bệnh lậu thường hay làm cho đau đớn ở trong đường tiện-tiện, bàng quang, quả-thận và làm cho mụn mọc lên ở các cơ-quan ấy nữa. Vậy thì thực là khó chữa cái bệnh nóng buốt mà đã lềm nhiễm vào các cơ quan ấy, song dùng thuốc *Santal Monal* thì thực là dễ khỏi, vì thuốc này điều-trị ở trong, khi uống vào thì lẫn với nước tiểu mà thành ra sạch ... những vật hao lã sinh ra bởi sự nóng buốt.

Khi mới bắt đầu ... dùng ngay thuốc *Santal Monal* thì hết đau đớn bớt sưng ... buốt, và không cho tăng bệnh lên được nữa. ... biết rằng vì sự nóng buốt thường hay sinh ra đau ngọc hành, bàng quang, quả thận, và chuyển sang các cơ-quan ... sinh ra bệnh ... được. Thực như vậy, ... sự nóng buốt ... chuyện ...

... *Santal Monal* ... được.

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Số 43, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo ... Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng quí khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản hiệu ... tiền.

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chữ khắc, thư nhỏ nào cũng có ... làm giá sáng.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền** và **rất qui** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công hiệu.

Giá bán **2 $ 25** một chai lớn, từ sau chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị tinh bảo không có pha chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 ctr (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP — Trữ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM

Cũng có bán tại: Hanoi, E. CHASSAGNE, Phúc-Haiphong, L. BOURGIGNON, Phúc, và các hiệu bào-chế khác.

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société F^{ce} de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot, 7.

Téléphone N° 73 — 2069

HOTEL LÊ-VIÊN

(HÀNG CƠM TÂY)

58, Amiral-Courbet (phố La-côm)

Ngang nhà Máy-nước, gần nhà Hát-tây. — HAIPHONG

— Có các thức bánh ngọt, lúc nào cũng có các món ăn nóng và nguội.

Có các thức rượu mùi và rượu uống trước khi ăn cơm, có rượu vang thùng trắng và đỏ thật tốt, giá tính phải chăng.

Có phòng ăn riêng lịch sự để tiếp qui-khách Annam và Trung-hoa.

GIÁ NHẤT ĐỊNH:

Một bữa ăn không rượu	1 $ 00
Ăn cả tháng —	30 . 00
Ăn nửa tháng —	15 . 00

Bản-hiệu có nhận tiệc từ một trăm người ăn tại hiệu, hoặc đem đến nhà hay đem đi các tỉnh lân-cận. Các bữa ăn hàng ngày qui-khách muốn ăn tại nhà, bản-hiệu cũng xin đem lại, cũng tính một giá.

• Có **buồng cho thuê** ngày và tháng, giường Hongkong, đèn điện, quạt-máy đủ cả, thật là vệ-sinh.

2084 — **P. DIÊM, Chủ-nhân**

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO & Cie

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc-kỳ thì khác nhau lắm, xin quý khách nhận rõ hiệu tem gián có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi han điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ống nói số 387 — 2073

Để này ... sắp đến ... ngoài da bệnh ngứa, bệnh ... bệnh đau mạch máu

Thuốc DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ngay ... thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gô-đa trông sang, Hanoi

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có **cho thuê** cả máy hát và các thứ dĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán **cả các thứ** điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Nay kính cáo.

167

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(... nay cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, còn Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Mạnh-lệ-quân vương-phi giải nỗi thương-tâm cho mọi người nghe. Mọi người đồng thanh mà rằng:

— Chẳng qua vương-phi quá nghĩ mà tự trách mình đó thôi, chứ *Phi-giao* dẫu là con vương-phi, nhưng từ khi tiến vào hoàng-cung, vẫn giữ được một lòng trinh-tĩnh, nếu không có *Mã-thuận* và *Đồ-man hưng phục* đêm ngày xui-giục thì *Phi-giao* cũng không đến nỗi làm càn.

Nói chưa dứt lời thì bỗng thấy *Hùng-hậu* quì xuống mà tâu thái-hậu rằng:

— Muôn tâu thái-hậu! Hai mẹ con thần-thiếp sở-dĩ còn sống đến ngày nay, đều là nhờ một tay *Mạnh* vương-phi cứu giúp. Thần-thiếp không biết lấy chi báo-đáp, chỉ xin cúi đầu sụp lạy mà nhận vương-phi làm nghĩa-mẫu. Nếu thái-hậu không ân-xá cho nhà *Hoàng-phủ* thì cha mẹ thần-thiếp tưởng cũng không bao giờ nên ân-xá vậy.

Thái-hậu nghe nói gật đầu. Hai bà thái-phi cùng hai công-chúa cũng mừng-rỡ mà rằng:

— Đó là một việc ơn trả nghĩa đền hoàng hậu nghĩ chỉ phải!

Mạnh-lệ-quân vương phi cố ý chối từ, *Hùng-hậu* cứ sụp lạy mà nhận là nghĩa mẫu, hoàng-tử cũng sụp lạy mà nhận là ngoại-tổ-mẫu. Hết thảy mọi người đều chuyện-trò vui-vẻ, rồi lại truyền bày tiệc để cùng nhau uống rượu.

Sáng hôm sau, trống chuông nổi tiếng, thái hậu ra ngự triều. Hoàng-tử cũng đội mũ ngọc mặc áo bào, ngồi một cái kiệu nhỏ theo thái-hậu ra *Kim-loan-điện*.

Các quan văn võ triều-thần đã sắp hàng ở dưới sân rồng. Tả ban thì *Bán-vương* và *Triệu-vương* đứng đầu; hữu-ban thì phò-mã *Triệu cầu* và *Tề-vương* đứng đầu đều phẩm-phục để làm lễ triều-kiến.

Bỗng thấy có nội-giám truyền chỉ rằng:

— Thái-hậu truyền chỉ triệu *Tề-vương Nguyễn-long quang* tướng-công, *Bán-vương* và *Triệu-vương* cùng lên trên điện.

Mọi người vâng mệnh bước lên. Thái-hậu nói:

— *Nguyễn* tướng-công ơi! Việc đông cung hoàng-tử thế nào, tướng công vốn đã biết rõ. Hôm trước hoàng-tử đã tiếp kiến *Bán-vương* và *Triệu vương* rồi, ngày nay ta cho hoàng-tử ra tiếp kiến các quan văn võ triều thần, tướng-công nên tuyên đọc tờ chiếu-thư cho các quan nghe, và bảo các quan xét nghiệm các vân trên bàn tay cùng cái điểm thất-tinh ở dưới bàn chân của hoàng-tử để khiến các quan đều được biết rằng giang-sơn đã có chủ-trương mà một nhà *Hoàng-phủ*, công này cũng đủ chuộc với tội kia vậy.

Nói xong truyền gọi nội giám *Lăng-mậu* mời hoàng-tử lên điện, *Nguyễn-long-quang* tướng-công tay cầm tờ chiếu-thư, cất cao tiếng lên mà tuyên-đọc.

Các quan văn võ triều-thần nghe xong, ai nấy đều ngẩng mặt nhìn nhau. Bỗng thấy nội-giám *Lăng-mậu* đưa hoàng tử ra đứng ở trước điện.

Các quan ngẩng nhìn thì trông thấy hoàng-tử mặt mũi khôi ngô, hai mắt sáng quắc, thật giống thượng-hoàng như đúc.

Nội giám *Lăng-mậu* cầm tay hoàng-tử cho các quan triều-thần xem, lại tháo bỏ giầy ra thì dưới bàn chân quả-nhiên có điểm thất-tinh, ai nấy đều lấy làm kinh-ngạc.

Các quan văn võ triều thần phẩm-phục làm lễ triều kiến hoàng-tử, và dâng câu chúc mừng thái-hậu.

Các quan tâu rằng:

— Muôn tâu thái-hậu! ngày nay được như thế này, đều nhờ về phúc-ấm của thái-hậu. Cái công to ấy tự nhà *Hoàng-phủ*, thần-đẳng bấy lâu ơn vua lộc nước, thật đã uổng-phí lắm thay!

Thái-hậu phán hỏi các quan triều-thần rằng:

— Ngày nay thiên-tử đã bị phế, ta muốn lập hoàng-tử, các quan nghĩ thế nào?

Các quan triều thần đều một lòng vâng thuận. *Bán vương* cũng tâu rõ sự-thể đầu đuôi. Thái-hậu lại hỏi các quan trong họ tôn-thất rằng:

— Nếu ai có còn nghi-ngờ điều gì thì xin cứ nói:

Các quan trong họ tôn thất đều nín lặng không ai nói gì. *Tề-vương* quì xuống tâu rằng:

— Muôn tâu thái-hậu! Xin thái-hậu mau-man giáng chỉ ân-xá cho nhà *Hùng vương*. Nhà *Hùng vương* thật là một nhà trung-nghĩa, xưa nay ít có! Lại có một người tiện-thiếp họ *Hạng*, dẫu chưa làm lễ kết-hôn cùng họ *Hùng*, mà cũng tình-nguyện đầu giam, để đêm ngày hầu-hạ. Muôn tâu thái-hậu! Bấy giờ kẻ hạ thần giả nghe lời *Đồ man hưng-phục* đem quân đi rã-tróc gia quyến nhà *Hùng-vương*. Ba trăm gia binh nhà họ *Hùng* đã liều liều mình cứu chủ *Hùng-vương* phải gạt đi, rồi cứ đến đánh vào ngục-thất, cam chịu cực khổ trăm chiều, nhất là *Phi-loan* quận-chúa lại càng đáng khen, một lòng thủ-tiết, tình-nguyện đầu giam, mà không hề oán-hận. Nay xin thái-hậu tức khắc giáng chỉ ân-xá, há-tất phải đợi đến khi thượng hoàng về triều.

Thái-hậu nghe lời tâu, chưa kịp phán bảo ra làm sao thì phò-mã *Triệu-cầu* cùng hai em phẻ-phục ở dưới sân rồng mà tâu rằng:

— Muôn tâu thái-hậu! thần-đẳng nghe lời tâu của *Tề-vương*, tự biết tội-ác của mình không để đâu cho hết, chút công nhỏ mọn kia sá kể làm chi. Ngày nay triều-chính đã yên, xin thái hậu đem thần-đẳng giam vào ngục thất với *Mã-thuận* và *Đồ-man hưng phục*, để sau này xét đoán tội trạng mà đem ra hành-hình.

Thái-hậu ngẫm-nghĩ một chút rồi phán rằng:

— Phò-mã *Triệu cầu* ơi! ngày nay chưa bắt được *Đồ man định-quốc* thì toán giặc ở *Kim lăng* kia, ta còn phải nhờ sức phò-mã mới xong. Và hai quốc-cữu cũng có nhiều công lao, nếu trị tội hai quốc-cữu thì sau này còn lấy gì mà khuyến-khích được người khác.

Nguyễn-long-quang tướng-công lại quì xuống mà tâu rằng:

— Muôn tâu thái-hậu! nhà *Hoàng-phủ* quyết không bao giờ nên trị tội. Nếu không nhờ có cái công xách đồ thuốc ở trong cung ra thì hoàng-tử lấy đâu còn đến ngày nay. Huống-chi cái công ly-gián của con *Đồ-man hưng-phục* cũng tự *Mạnh-lệ-quân* vương-phi bày ra, mà một tay vương-phi đã cứu chữa cho thái-hậu và tả-cung hoàng-hậu. *Hoàng phủ Tương-vương* lại liều thân đi tìm thượng-hoàng đã 8 năm nay, cửa nhà tan nát đều vì việc nước. Dẫu rằng gây vạ tự *Phi giao* hoàng-hậu, nhưng một nhà đều có công lao lớn như thế, lẽ nào mà để đi tội cho đành.

Bán-vương khóc mà tâu rằng:

— Muôn tâu thái hậu! Phò-mã *Triệu cầu* thật là một người trung-thành vì quốc, chớ nên trị tội.

Triệu-vương cùng hoàng-tử cũng đồng-thanh mà tâu rằng:

— Muôn tâu thái hậu! Ngày nay triều đình còn đang hiếm người, phò-mã *Triệu cầu* khác nào như một cái trụ đá cho nhà nước...

(Còn nữa).

Certifié l'insertion ...

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUÂN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1667 — MỖI SỐ ...

NGÀY THỨ NĂM 31 MAI 1923

Trung Bắc Tân Văn